

Прыцягненне

Выпадак звёй мяне з жанычай, якая аказала ўпрыгну на маю свядомасць. У прыватнай размове я запыталася ў яе: «Вы былі на Чорным моры?». «Не, — адказала яна, — я не бачыла Чорнага мора і не ела чорнай ікры. Ды і наогул, мала дзе была. Але Брэст і Мінск бачыла».

Герайні майго аповяду — жанчына вясковая, палішучка, якая валодае трывама мовамі: мясцовай, беларускай і рускай. Пра такіх, які яна кажуць: «Дзе чалавек нарадзіўся, там і згадзіўся». Завуць яе Антаніна Паўлаўна Сідарук. Жыве і працуе ў Парэччы, дзе ведаючыя яе ўсе: і старыя, і малыя, і жыхары навакольных вёсак. Антаніна Паўлаўна — дырэктор Парэцкай школы. Маё знаёмства з ёю адбылося ў той час, калі яна працавала настаўнікам беларускай мовы і літаратуры. У час летніх вакацый настаўнікі Пінскага раёна для сябе замовілі экспурсію ў Навагрудак, у музей Адама Міцкевіча. У гэтай паездцы я была экспурсаводам. Але ў душы адчувала сябе вучнем, які павінен здаць экзамен настаўнікам. У згаданы час пазнаёмілася з Антанінай Паўлаўнай. Высокая, статная, з ус-

мешкай на твары і добразычлівасцю, яна прыцягвала да сябе. Гаварыць з ёю пра Парэччу і не успомніць славутую вучаніцу школы Яўгенію Янішчыць было немагчымы. Яны вучыліся ў адной школе, у адных настаўнікаў. Жэнія была ў адзіннадцатым класе, а Тоня — у восьмым. Жэніны верши віталі над Парэччам, гучалі на школьніх вечарынах. Жэнія і Тоня ведалі адна другую, бо былі хоць і далёкімі, але родзічамі. Як гром сярод яснага неба, была звестка пра заўчастную смерць паэзіі — «ластакі Палесся». Смерць Жэні Янішчыц асіраціла не толькі паэзію, але і роднія мясціны. Вось тады Антаніна Паўлаўна, параўнаны з (зараў ужо нябожчыкам) Фёдарам Фёдаравічам Цудзіла, настаўнікам Жэні, узялася за нялёгкую справу — стварэнне музея славутай паэзіі. Восем гадоў яна збирала матэрыялы, рэчы, ўсё, што можна было знайсці ў сябровой Жэні, родных, блізкіх, знаёмых.

21 лістапада 1998 года пры вялікай колькасці знакамітых людзей Беларусі ў Парэччы быў адкрыты музей Яўгеніі Янішчыць. Ён знаходзіцца на другім паверсе школы ў просторным класе і па сваёй экспазіцыі можа спрачацца з лепшымі музеямі сталіцы. Недалёка ад школы блакітнаю стужкою ўеца Ясельда. Адзін з восьмі літаратурных зборнікаў

Жэні Янішчыц носіць назуву гэтай прыгожай рэчкі. У дзень адкрыцця музея ў кнізе водгукай з тоўстым пераплётам першы запіс зрабіла паэтка Ніна Загорская з пажаданнем плёну для музея. Зараз тая кніга запоўнена водгукамі наведальнікаў з Расіі, Украіны, Польшчы, Італіі, Германіі.

Я не кажу пра сваіх беларусаў, яны прыязджаюць з сусіднімі. Антаніну Паўлаўну прыемнэ здзівіла моладзь з Дрэздэна. Адна з дзяўчынек зрабіла запіс у кнізе па-беларуску, чытала верши Янішчыц па-беларуску. Акадэмія науک Польшчы таксама цікавілася паэзіяй Жэні.

На працу ў школу Антаніна Паўлаўна ездзіць на старэйкім «ровары». На вачах у сваіх вясковіцаў яна вырасла ад школьнай піянірважкай да дырэктора школы і дырэктора музея. Яго стварэнне было мэтай яе жыцця. Зараз у Парэчча едуць з усяго белага свету, з далёкіх краін і блізкіх вёсак. Яна гасціна расчыняе дзвёры школы, дзе

яўгенія янішчыц

УЗОРЫ

Хай выпаў век нам высакосны, —
Не прывыкаць нам да грымот.
Да сонца мы павернем красны,
Няхай шчыруе калаўрот!

Мы будзем спіну гнуць да зморы,
Пакуль худнее каліндар.
Мы ўспомнім дзіўныя узоры,
Дзе кожны колер, як удар.

Па еднай злітнасці, па крэву,
Прагнаўшы смутны цень з ілобу,
Мы вытчам свет з любві і гневу,
Каб заставалася любоў.

Зялёны вырай, алы, сіні
Хай узлятае з-пад рукі!
...Марыля, Паўла. Ефрасінія —
Свяцло. Паэзія. Вякі.

знаходзіцца музей Жэні Янішчыц, паэткі, якой ганарыцца Бацькаўшчына наша.

А я ганаруся тым, што аднойчы ў ўцёлкы летні дзень па дарозе ў Завосце лёс падарыў мне шчасце пазнаёміцца з Антанінай Паўлаўнай Сідарук. Бо на такіх людзях, як яна, свет трymаеца.

Алена ЛЯГУН.
Фота Вячаслава ІЛЬЯНКОВА.